SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:121

av Kjell-Arne Ottosson (KD)

Närmare vård genom stärkt nordiskt samarbete

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en skyldighet för regionerna att vid planering och köp av vård pröva möjligheterna till närmare vård i ett annat nordiskt land och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta långsiktiga avtal om gränsöverskridande planerad vård, med särskilt fokus på Tornedalen och Nordkalotten, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För den som behöver vård kan långa resor innebära stora påfrestningar. Utöver sjukdomen tillkommer restid, oro och svårigheter för närstående att följa med. I gränsbygderna kan det samtidigt finnas lämplig vård betydligt närmare på andra sidan en nordisk nationsgräns.

Detta är särskilt angeläget i Tornedalen och på Nordkalotten, där avstånden är stora och människor sedan länge lever och verkar över gränserna. Ett fungerande nordiskt samarbete måste också innebära att vårdens resurser kan användas bättre till patienternas nytta. Nationsgränsen bör inte i sig vara ett hinder för att erbjuda vård närmare hemmet. Vi har sedan tidigare haft flera avtal mellan nordiska länder gällande vård, till exempel när BB lades ner på sjukhuset i Torsby fick gravida i norra Värmland erbjudande om att i stället åka till Kongsvinger i Norge än till Centralsjukhuset i Karlstad.

Regionerna bör därför få ett tydligare ansvar att undersöka vårdalternativ i nordiska grannländer när patienter annars behöver resa långa sträckor för planerad vård. Regeringen bör utreda en skyldighet att pröva sådana alternativ vid vårdplanering och köp av vård. Bedömningen ska utgå från medicinska behov, kvalitet, patientsäkerhet, väntetider, resväg och samlade kostnader samt patientens önskemål. När ett lämpligt och närmare alternativ finns bör regionen kunna motivera varför detta inte erbjuds.

Det handlar inte om att all vård kan ges nära hemmet. Högspecialiserad vård kan kräva resor till ett fåtal sjukhus. Men när motsvarande vård kan erbjudas närmare i ett nordiskt grannland bör möjligheten tas till vara. Patienten ska inte heller behöva bära ansvaret för att själv hitta vårdgivare och lösa administrativa frågor mellan länderna.

Regeringen bör därför underlätta långsiktiga avtal mellan berörda vårdhuvudmän. Frågor om finansiering, patientavgifter, sjukresor, journalöverföring, språk, patientförsäkring och eftervård behöver hanteras så att vårdkedjan blir trygg och sammanhållen. Ett pilotprojekt i Tornedalen och på Nordkalotten skulle kunna identifiera lämpliga vårdområden och ge underlag för ett bredare samarbete.

För den som behöver vård ska möjligheten att få rätt hjälp i rimlig tid och på rimligt avstånd väga tyngre än nationsgränsen.

Kjell-Arne Ottosson (KD)